

Sanktionspåstande mv. i narkotikasager

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Generelle retningslinjer for sanktionspåstande mv.

- 2.1. Nedsættelse af bøder
 - 2.1.1. Indledning
 - 2.1.2. Bøder til unge under 18 år og til personer med særlig lav indtægt
- 2.2. Samfundstjeneste
- 2.3. Konfiskation
 - 2.3.1. Indledning
 - 2.3.2. Konfiskation af ulovlige euforiserende stoffer og redskaber
 - 2.3.3. Konfiskation af udbytte
- 2.4. Udvisning

3. Afgrænsningen mellem lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191

4. Retningslinjer for tiltalerejsning mv. ved overtrædelse af lov om euforiserende stoffer

- 4.1. Indledning
- 4.2. Afgrænsningen mellem besiddelse til eget forbrug og besiddelse med henblik på videreoverdragelse
- 4.3. Besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug
 - 4.3.1. Indledning
 - 4.3.2. Anvendelse af advarsel
 - 4.3.3. Bødepåstande ved besiddelse til eget forbrug
- 4.4. Overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer
 - 4.4.1. Indledning
 - 4.4.2. Bøder ved overdragelse mv.
 - 4.4.3. Salg af små mængder særligt farligt eller skadeligt stof
 - 4.4.4. Overdragelse og besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer på restaurationer, diskoteker, koncerter, musikfestivaler mv.
- 4.5. Sanktionspåstande for besiddelse og indsmugling af euforiserende stoffer i fængsler mv.

5. Retningslinjer for tiltalerejsning ved overtrædelse af straffelovens § 191

- 5.1. Indledning
- 5.2. Afgrænsningen mellem straffelovens § 191, stk. 1,1. og 2. pkt.
- 5.3. Straffen for overtrædelse af straffelovens § 191

6. Ikrafttræden og ophævelse af tidligere udsendte retningslinjer

1. Indledning

I denne meddelelse fastsættes retningslinjer for sanktionspåstande mv. i sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191. Meddelelsen afløser tidligere udsendte retningslinjer vedrørende behandlingen af disse sager.

Afsnit 2 i meddelelsen indeholder generelle retningslinjer for sanktionspåstande mv., herunder retningslinjer for nedsættelse af bøder. Endvidere indeholder dette afsnit retningslinjer vedrørende anvendelse af samfundstjeneste samt påstande om konfiskation af euforiserende stoffer og udbytte fra narkotikakriminalitet. Disse sidstnævnte retningslinjer erstatter Rigsadvokatmeddelelse nr. 1/93 om udbyttekonfiskation i narkotikasager, der samtidig ophæves.

I Rigsadvokatmeddelelse nr. 7/1991 er der fastsat retningslinjer om afgrænsningen mellem straffelovens § 191 og lov om euforiserende stoffer. Disse retningslinjer er overført til denne meddelelse, jf. afsnit 3.

Afsnit 4 vedrører retningslinjer for tiltalerejsning mv. ved overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Afsnittet omhandler både sanktionspåstande i sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug og i sager om overdragelse mv., jf. afsnit 4.3. og 4.4.

Justitsministeriet anmodede efter vedtagelsen af lov nr. 445 af 9. juni 2004 Rigsadvokaten om nærmere at vurdere, om der er behov for yderligere retningslinjer for anklagemyndighedens vurdering af afgrænsningen mellem besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug og besiddelse med henblik på videresalg. På denne baggrund indeholder meddelelsen i afsnit 4.2. nogle overordnede retningslinjer om dette spørgsmål.

Ved lov nr. 526 af 6. juni 2007 (Højere bøder i narkosager) er der med ikrafttræden den 1. juli 2007 gennemført en ændring af § 3, stk. 1, 2. pkt., i lov om euforiserende stoffer, hvorefter der ved udmåling af straffen, herunder fastsættelse af bøder, skal lægges vægt på skadevirkningerne af de pågældende stoffer. Formålet med lovændringen er en forhøjelse af bøderne for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. I bemærkningerne til lovforslaget er der på grundlag af en redegørelse fra Rigsadvokaten fastsat nye vejledende bødetakster for besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug, herunder i gentagelsestilfælde. Endvidere er der ved lovændringen givet mulighed for i videre omfang af meddele advarsel i sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug, hvis sociale forhold taler for at meddele advarsel, og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.

Retningslinjerne for at meddele advarsel omtales i afsnit 4.3.2., mens de nye vejledende bødetakster fremgår af afsnit 4.3.3.

I meddelelsen omtales endvidere forarbejder til lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191, hvis forarbejderne indeholder bemærkninger, der har betydning for anklagemyndighedens sanktionspåstand.

Det gælder forarbejderne til lov nr. 1054 af 11. december 1996 om ændring af lov om euforiserende stoffer (Strafskærpelse ved gentagen handel med hårde stoffer), og disse er omtalt i afsnit 4.4.3.

Den samme gælder forarbejderne til den ændring af lov om euforiserende stoffer, der blev gennemført ved lov nr. 445 af 9. juni 2004, og som indebar en skærpelse af straffen for videreoverdragelse og besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer på restaurationer, diskoteker, koncerter, musikfestivaler mv. samt en ændring af straffen for besiddelse af euforiserende stoffer i fængsler mv. Disse regler er omtalt i afsnit 4.4.4. og 4.5.

Endvidere indeholder forarbejderne til lov nr. 218 af 31. marts 2004 (Ændring af strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse mv.), der trådte i kraft den 2. april 2004, visse retningslinjer om strafpåstanden. Ved lovændringen blev strafferammen i straffelovens § 191, stk. 1, forhøjet fra 6 år til 10 år (1. pkt.) og fra 10 år til 16 år (2. pkt.), jf. herom i [afsnit 5](#). Det anførte i denne meddelelse erstatter bemærkningerne om § 191 i Rigsadvokatmeddelelse 9/2005 om strafpåstanden i sager om overtrædelse af straffeloven, 20. kapitel, side 1.

Herudover indeholder [afsnit 5](#) visse retningslinjer for tiltalerejsning og sanktionspåstande for overtrædelse af straffelovens § 191, herunder retningslinjer for, hvornår tiltale bør rejses efter straffelovens § 191, stk. 1, 1. eller 2. pkt.

Ikrafttræden og ophævelse af tidligere forskrifter omtales i [afsnit 6](#).

Det er hensigten løbende at foretage revision af denne meddelelse i det omfang ny lovgivning eller domspraksis giver anledning til udsendelse af nye retningslinjer for anklagemyndighedens sanktionspåstande i narkotikasager. Der kan derfor forventes udsendt rettelsesblade, som i øvrigt også vil blive lagt på Rigsadvokatens hjemmeside og på POLNET.

2. Generelle retningslinjer for sanktionspåstande mv.

2.1. Nedsættelsesgrunde

2.1.1. Indledning

Ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om strafnedsættelse mv.) blev der gennemført en modernisering af straffelovens strafferammer mv.

I lovforslagets pkt. 3.9.1. er det nævnt, at Rigsadvokaten efter vedtagelsen af lov nr. 475 af 31. maj 2000 om ændring af færdselsloven (Bødefastsættelse) foretog en forenkling af de vejledende retningslinjer for nedsættelse af bøder til personer med særlig lav betalingsevne på færdselslovens område. Der blev således indført en ordning med nedsættelse af bøder til det halve for personer mellem 15 og 18 år uden en konkret vurdering af indtægtsforholdene og til personer med en indtægt, der er mindre end tre fjerdedele af dagpengebeløbet for en fuldtidsbeskæftiget.

Der er i forslaget til loven under pkt. 3.9.3. om Justitsministeriets overvejelser vedrørende bøder bl.a. anført følgende:

”Justitsministeriet har overvejet spørgsmålet om udmåling af bøder til personer med særlig lav indtægt i lyset af den forenkling og ændring af bødepraksis efter færdselsloven, som er omtalt ovenfor under pkt. 3.9.1. Rigsadvokaten har oplyst, at han er ved at revidere det vejledende bøde-katalog. Rigsadvokaten vil i den forbindelse foretage en tilsvarende forenkling mv. inden for hele det område, der er omfattet af det vejledende bøde-katalog.”

På dette grundlag fastsættes retningslinjer for nedsættelse af bøder, der svarer til ordningen på færdselslovens område, jf. nedenfor.

2.1.2. Bøder til unge under 18 år og til personer med særlig lav indtægt

Bøden til unge under 18 år skal generelt nedsættes til det halve beløb i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 2.2.2. i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdsels-sager.

Nedsættelsen af bøden skal ske ved anklagemyndighedens foranstaltning i forbindelse med udsendelse af bødeforelæg eller ved nedlæggelse af påstand om bøde.

Bøden til personer med særlig lav indtægt kan – hvis den sigtede fremlægger den fornødne dokumentation for sine indtægtsforhold – nedsættes til det halve beløb i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 2.2.3. i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager.

Opmærksomheden henledes på, at rigsadvokaturen udsender rettelsesblade til Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager med oplysning om det indtægtsbeløb, der kan

begrunde nedsættelse af bødestraffen. Dette sker normalt i januar måned, således at det nye indtægtsbeløb gælder for overtrædelser begået efter årsskiftet.

Det bemærkes, at det er forholdene på gerningstidspunktet, der er afgørende for en eventuel nedsættelse både med hensyn til sigtede under 18 år og sigtede med en særlig lav indkomst.

2.2. Samfundstjeneste

Hvis betinget dom efter reglerne i straffelovens §§ 56 og 57 ikke findes tilstrækkelig, kan retten, hvis tiltalte findes egnet hertil, afsige betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, jf. straffelovens § 62, stk. 1.

Reglerne om samfundstjeneste blev indført ved lov nr. 6. af 3. januar 1992. Om anvendelsesområdet for samfundstjeneste er følgende anført i pkt. 6.1. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget:

”Justitsministeriet er enig i, at der ikke i henseende til kriminalitetstyper er behov for at lovgive om samfundstjenestens anvendelsesområde...Efter Justitsministeriets opfattelse skal det således – i fortsættelse af den hidtidige doms praksis – i det alt overvejende antal tilfælde være berigelseskriminalitet, herunder dokumentfalsk og brugstyveri, men ikke røveri, der muliggør dom til samfundstjeneste. Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig, at det ikke skal være udelukket at anvende samfundstjeneste over for personer, der er dømt for andet en berigelseskriminalitet, dokumentfalsk eller brugstyveri. Som anført i forarbejderne til forsøgsordningen kan samfundstjeneste i disse tilfælde komme på tale efter helt individuelle bedømmelser. Efter Justitsministeriets opfattelse bør anvendelsen af en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste i sager om vold, røveri og narkotikaforbrydelser m.v. dog absolut have undtagelsens karakter...”.

I Folketingets Retsudvalgs betænkning over lovforslaget anførte flertallet bl.a. følgende:

”Flertallet ønsker ligeledes at fastslå, at den praksis, der har dannet sig under den lange forsøgsperiode, hvorefter samfundstjenestens absolutte kerneområde er berigelseskriminalitet, bør fortsættes. Det vil sige, at brug af samfundstjeneste ved de grovere kriminalitetstyper som f.eks. vold, røveri, narkotikasager og sædelighedsforbrydelser kun undtagelsesvis bør kunne finde sted og kun efter en nøje individuel vurdering.”

Ved lov nr. 274 af 15. april 1997 blev der gennemført en ændring af reglerne om samfundstjeneste. Det blev således muligt sammen med en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste at idømme en kort ubetinget frihedsstraf eller en bøde, jf. straffelovens § 64. Det blev endvidere muligt at knytte flere former for vilkår til en dom til samfundstjeneste, jf. straffelovens § 63, stk. 4.

Om anvendelsesområdet for samfundstjeneste er anført følgende i pkt. 2.3.1. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget:

”Den praksis, der har dannet sig, hvorefter samfundstjenestens absolutte kerneområde er berigelseskriminalitet bortset fra røveri, bør efter Justitsministeriets opfattelse fortsættes. Samfundstjeneste ved kriminalitet som f.eks. vold, røveri, narkotikasager og sædelighedsforbrydelser bør stadig anvendes med varsomhed. Hvis det efter en konkret, individuel vurdering findes forsvarligt at idømme en kombinationsdom...vil der dog fremover kunne anvendes samfundstjeneste i disse sager (varsomhedsområdet) i videre omfang.”

Der er endvidere i pkt. 2.3.2. bl.a. anført følgende:

”Samfundstjeneste har altid været og skal fortsat være et alternativ til en ubetinget frihedsstraf og ikke en skærpelse af andre betingede domme.

Muligheden for at idømme en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste og en kortere ubetinget frihedsstraf eller bøde vil derfor kun kunne udnyttes i tilfælde, hvor sanktionsvalget ellers var faldet ud til fordel for en ubetinget frihedsstraf.

Det forudsættes således, at en lovovertrædelse, der efter de gældende regler ville medføre en almindelig betinget dom eller en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, ikke efter gennemførelsen af lovforslaget fører til idømmelse af en kombinationsdom.

En udvidet adgang til at kombinere en dom til samfundstjeneste med en kortere ubetinget frihedsstraf eller en bøde vil indebære, at samfundstjeneste vil kunne anvendes på lovovertrædelser, hvis type eller grovhed efter de gældende regler ville udelukke anvendelse af samfundstjeneste, fordi en dom til samfundstjeneste efter rettens opfattelse ikke er en tilstrækkelig sanktion...”

Ved lov nr. 230 af 4. april 2000 blev adgangen til at anvende samfundstjeneste udvidet til at omfatte kortere frihedsstraffe med henblik på spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden. I pkt. 3.3.3.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget fremgår det, at praksis, hvorefter samfundstjenestens absolute kerneområde er berigelseskriminalitet bortset fra røveri, efter Justitsministeriets opfattelse bør fortsættes, således at samfundstjeneste ved f.eks. narkotikakriminalitet stadig bør anvendes med varmsomhed.

På denne baggrund bør anklagemyndigheden i almindelighed ikke nedlægge påstand om, at en sag om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller straffelovens § 191 afgøres med samfundstjeneste.

2.3. Konfiskation

2.3.1. Indledning

Straffelovens §§ 75 - 77 a indeholder bestemmelser om konfiskation. De almindelige betingelser for konfiskation af udbytte og genstande fremgår af § 75, mens § 76 bestemmer, hos hvem konfiskation kan finde sted. Ved lov nr. 411 af 10. juni 1997 blev § 76 a indsat. Denne bestemmelse giver mulighed for konfiskation af udbytte fra ikke-identificeret kriminalitet.

2.3.2. Konfiskation af ulovlige euforiserende stoffer og redskaber

Findes nogen i besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer, skal stofferne søges beslaglagt og konfiskeret, jf. straffelovens § 75, stk. 2. Det samme gælder redskaber, der benyttes til indtagelse af euforiserende stoffer, f.eks. en hashpipe, eller redskaber, der benyttes til at fordele euforiserende stoffer, f.eks. en vægt eller poser til opbevaring af euforiserende stoffer (”pølsemandsposer”).

I medfør af § 1, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 850 af 27. oktober 1993, som ændret ved bekendtgørelse nr. 887 af 19. september 2000, kan der i sager, hvor der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, vedtages udenretlig konfiskation af euforiserende stoffer, som sigtede ikke lovligt er i besiddelse af, samt genstande, der benyttes eller er bestemt til at benyttes ved indtagelse eller fordeling af sådanne stoffer.

Efter straffelovens § 76, stk. 1, kan konfiskation af bl.a. de i § 75, stk. 2, nævnte genstande ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne han har handlet.

2.3.3. Konfiskation af udbytte

Udbytte ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres i medfør af straffelovens § 75, stk. 1.

Dette indebærer, at der påstås konfiskation af salgssummen i medfør af § 75, stk. 1, såfremt salgssummen for stoffet helt eller delvis er i behold. Hvis dette ikke er tilfældet, påstås konfiskation af et beløb, der svarer til udbyttet.

Udgangspunktet for beregningen af udbyttet er det beløb, som er kommet ind ved salget, med fradrag af indkøbsprisen. Omkostninger forbundet med salget, herunder betaling af personer for medvirken ved salget, fradrages ikke.

Hvis der ikke foreligger præcise oplysninger om indkøbspris og salgspris, påstås konfiskation af et skønsmæssigt beløb, der med sikkerhed må antages at dække fortjenesten, jf. § 75, stk. 1, 2. pkt. Konfiskation efter denne bestemmelse kan kun ske af udbytte, som tiltalte har opnået ved den overtrædelse, som han findes skyldig i, jf. nedenfor om straffelovens § 76 a vedrørende konfiskation af udbytte fra ikke-identificeret kriminalitet.

Det beløb, der påstås konfiskeret, anføres i anklageskriftet.

I forhold med flere gerningsmænd må anklagemyndigheden på grundlag af et skøn foretage en fordeling, eventuelt ligedeling, og nedlægge konfiskationspåstand over for hver enkelt af de tiltalte, idet der ikke er adgang til at idømme flere tiltalte solidarisk konfiskation, jf. § 76, stk. 1, og U1993.48H og U2006.171H.

Udenretlig konfiskation af pengeudbytte indvundet ved en strafbar handling kan ske i sager, hvor der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 850 af 27. oktober 1993, som ændret ved bekendtgørelse nr. 887 af 19. september 2000.

Efter straffelovens § 76, stk. 1, kan konfiskation efter § 75, stk. 1, ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved den strafbare handling.

Ved lov nr. 411 af 10. juni 1997 blev § 76 a indsat i straffeloven. Bestemmelsen har til formål at øge mulighederne for konfiskation af udbytte ved kriminalitet, således at det i visse tilfælde er tiltalte, der skal bevise eller sandsynliggøre, at hans formue ikke stammer fra en lovovertrædelse. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 76 a. Der kan foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en strafbar handling, når

- 1) handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og
- 2) den efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover eller er en overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer eller straffelovens § 286, stk. 1, eller § 289.

Stk. 2. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som den pågældendes ægtefælle eller samlever har erhvervet, medmindre

- 1) formuegodet er erhvervet mere end 5 år før den strafbare handling, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1, eller
- 2) ægteskabet eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen.

Stk. 3....

Stk. 4. Konfiskation efter stk. 1 – 3 kan ikke ske, hvis den pågældende sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler.

Stk. 5.....”

Om bestemmelsen er bl.a. følgende anført i lovforslaget til lov nr. 411 af 10. juni 1997:

”...Ud over dette krav til strafferammen [6 års fængsel eller mere] foreslås det, at den pågældende skal være dømt for en lovovertrædelse, der kan give betydeligt udbytte. Hensigten er således at ramme personer, som lever af eller har betydelige indtægter ved kriminalitet.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at det efter forslaget ikke kræves, at lovovertrædelsen i den konkrete sag har givet et sådant udbytte, blot den ”kan give” dette. Dømmes en person f.eks. for indsmugling af en større mængde narkotika, jf. straffelovens § 191, men ikke for salg, vil betingelsen være opfyldt, hvis salget af narkotikaen kunne have indbragt et betydeligt udbytte. Også forsøg på lovovertrædelser kan danne grundlag for udvidet konfiskation.

...

Bestemmelsen forudsættes navnlig anvendt over for *større pengebeløb eller andre likvide formueværdier*, som tiltalte ikke kan give nogen fornuftig forklaring på, f.eks. værdipapirer, indeståender på bankkonti (eventuelt i udlandet) eller kontantbeløb (f.eks. opbevaret under mistænkelige omstændigheder ved nedgravning eller gemt på loftet). Justitsministeriet foreslår ikke nogen fast minimumsgrænse for konfiskationskravets størrelse, men mindre værdier – i nutidens prisleje i størrelsesordenen ca. 50.000 kr. – skal ikke være omfattet.

Bestemmelsen kan dog også anvendes over for *andre formuegoder* i form af f.eks. fast ejendom, biler, men på dette område vil der formentlig jævnligt være anledning til at operere med en lidt højere mindstegrænse, hvis formuegodet har været i tiltaltes besiddelse i lang tid, og det ikke har en luksuspræget karakter. For så vidt angår disse formuegoder forudsættes bestemmelsen således især anvendt over for liebhaverboliger, dyre biler, lystfartøjer og lignende mere eksklusive formuegoder. Over for mindre luksusprægede formuegoder vil konfiskation f.eks. kunne komme på tale, hvis et formuegode (som f.eks. en fast ejendom eller en bil), der sædvanligvis lånefinansieres, efter de tilgængelige oplysninger må anses for købt for kontante midler, f.eks. fordi der ikke er tinglyst pantehæftelser...”

Der findes en omfattende praksis vedrørende anvendelsen af straffelovens § 76 a. For så vidt angår den nedre beløbsmæssige grænse for konfiskation efter bestemmelsen afviste Østre Landsret i U 2005.1757H konfiskation af 5.000 kr. hos T og konfiskation af 4.500 kr. og en guldhalskæde hos B under henvisning til forarbejderne til straffelovens § 76 a. Spørgsmålet om konfiskation indgik ikke i Højesterets behandling af sagen.

Særlig vedrørende konfiskation af formuegoder bemærkes, at anklagemyndigheden ved beslaglæggelse af fast ejendom, herunder andelsboliger, og biler med henblik på konfiskation skal sørge for, at beslaglæggelsen tinglyses, jf. herved retsplejelovens § 807, stk. 4.

2.4. Udvisning

Der kan efter udlændingeloven ske udvisning af personer, som findes skyldige i overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller straffelovens § 191.

Herom henvises til Rigsadvokatmeddelelsen om behandlingen af sager mod udlændinge, hvor der er spørgsmål om udvisning, til artiklerne i Anklagemyndighedens Årsberetning 1998 - 2004 samt den praksisoversigt, som findes på Rigsadvokatens hjemmeside på POLNET. Oversigten opdateres løbende.

3. Afgrænsningen mellem lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191

Overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, der er omtalt i afsnit 4 nedenfor, straffes efter lovens § 3 med bøde eller fængsel indtil 2 år. Straffelovens § 191, der er omtalt nærmere under afsnit 5 nedenfor, indeholder en skærpet strafferamme for visse kvalificerede overtrædelser af lov om euforiserende stoffer. Efter denne bestemmelse straffes den, der handler i strid med lov om euforiserende stoffer, således med fængsel indtil 16 år.

Straffelovens § 191 blev indført ved lov nr. 276 af 18. juni 1969. Det følger af forarbejderne til straffelovens § 191, at bestemmelsen i straffeloven i første række skulle sigte mod den organiserede narkotikahandel og enkeltstående særligt grove tilfælde. I Folketingets Retsudvalgs betænkning over lovforslaget blev det forudsat, at indsmugling eller udbredelse af hash kun bør henføres under § 191, når der foreligger erhvervsmæssig organiseret indsmugling af eller handel med hash i et omfang, der overstiger 10 – 15 kg. Bestemmelsen kan dog også finde anvendelse, hvor mængden er noget mindre, når der foreligger særligt skærpene omstændigheder.

Ved salg, indsmugling og besiddelse med henblik på videreoverdragelse mv. af nedenstående mængder eller derover bør tiltale i almindelighed rejses efter straffelovens § 191:

Hash	Ca. 10 kg
Marihuana	Ca. 10 – 15 kg
Råopium	Ca. 500 gram
Morfinbase	Ca. 100 gram
Heroin	Ca. 25 gram
Kokain	Ca. 25 gram
Amfetamin	Ca. 50 gram
Ecstasy	Ca. 150 – 200 tabletter
Centralstimulerende piller	Ca. 5000 stk.
Stimulerende lægemidler	Ca. 5000 stk.
Beroligende lægemidler	Ca. 5000 stk.
Smertestillende lægemidler	Ca. 3000 stk.

Der kan efter sagens konkrete omstændigheder ske fravigelse af de angivne grænser både i op- og nedadgående retning.

4. Retningslinjer for tiltalerejsning mv. ved overtrædelse af lov om euforiserende stoffer

4.1. Indledning

Lov om euforiserende stoffer (lovbekendtgørelse nr. 748 af 1. juli 2008) forbyder bl.a. ind- og udførsel, salg og besiddelse af euforiserende stoffer. Lovens § 1 er efter indsættelse af et nyt stk. 2 og ændring af stk. 3 ved lov nr. 535 af 17. juni 2008 affattet således:

”§1. Ministeren for sundhed og forebyggelse bemyndiges til at bestemme, at stoffer, som efter internationale vedtagelser eller efter sundhedsstyrelsens skøn frembyder ganske særlig fare i anledning af deres euforiserende egenskaber, ikke må forefindes her i landet, medmindre ministeren under ganske særlige omstændigheder og på nærmere af ham fastsatte vilkår meddeler tilladelse dertil. En given tilladelse kan senere tilbagekaldes.

Stk. 2. Ministeren for sundhed og forebyggelse kan bestemme, at euforiserende stoffer omfattet af stk. 1 kan ind- og udføres, sælges, købes, udleveres, modtages, fremstilles, forarbejdes, besiddes og anvendes i medicinsk øjemed som led i lægelig behandling af personer mod stofmisbrug.

Stk. 3. Bortset fra forhold omfattet af en tilladelse efter stk. 1 eller en behandling efter stk. 2 er ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af sådanne stoffer forbudt.”

Efter den nye bestemmelse i § 1, stk. 2, kan Ministeren for sundhed og forebyggelse bestemme, at stoffer omfattet af stk. 1 kan anvendes i medicinsk øjemed som led i lægelig behandling af personer for stofmisbrug.

Herudover kan Ministeren for sundhed og forebyggelse efter § 2, stk. 1, bestemme, at stoffer, som ikke er af den i § 1 omhandlede art, men som dog efter bl.a. Sundhedsstyrelsens skøn frembyder fare i anledning af deres euforiserende egenskaber, kun må anvendes her i landet i medicinsk eller videnskabeligt øjemed. Indførsel, salg og besiddelse mv. er tilladt for apotekere mv., som har fået særlig tilladelse hertil. I øvrigt er ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af disse stoffer forbudt.

Lov nr. 535 af 17. juni 2008 trådte i kraft den 1. juli 2008.

I medfør af lov om euforiserende stoffer er der udstedt en bekendtgørelse nr. 749 af 1. juli 2008 om euforiserende stoffer, der trådte i kraft den 15. juli 2008. Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, at der ved euforiserende midler i bekendtgørelsen forstås de stoffer, vækster og droger, der er opført på de vedføjede lister A, B, C, D og E.

Bekendtgørelsen er en sammenskrivning af bekendtgørelse nr. 698 af 31. august 1993 om euforiserende stoffer og de ændringsbekendtgørelser, der siden er udstedt, ligesom der er sket en ændring af nummereringen af stofferne på de vedføjede lister A-E samt en opdatering af eksempelliste 1 og 2.

Herudover er bemyndigelsen i § 1, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer udnyttet, idet det i bekendtgørelsens § 2, stk. 2, som noget nyt er fastsat, at heroin kan ind- og udføres, sælges, købes, udleveres,

modtages, fremstilles forarbejdes, besiddes og anvendes i medicinsk øjemed som led i lægelig behandling af personer for stofmisbrug.

Ordination af heroin som led i lægelig behandling af personer for stofmisbrug vil dog først kunne indføres i praksis, når Sundhedsstyrelsen i en vejledning har fastsat retningslinjer for behandlingen med lægeordineret heroin. Den praktiske fremgangsmåde ved gennemførelse af ordningen er således endnu ikke fastlagt, men det må på baggrund af forarbejderne til lov nr. 535 af 17. juli 2008 antages, at der vil blive tale om behandling med injektion af heroin, og at muligheden for at foretage heroinbehandling vil blive begrænset til enkelte læger/behandlingsinstitutioner. Det er oplyst, at ordination af heroin forventes at kunne indføres i begyndelsen af 2009.

Efter § 3, stk. 1, i lov om euforiserende stoffer straffes overtrædelse af loven med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det følger endvidere af bestemmelsen, som den er affattet ved lov nr. 526 af 6. juni 2007, at advarsel i almindelighed ikke kan meddeles, medmindre sociale forhold taler for at meddele en advarsel, og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.

I forbindelse med straffastsættelsen ved overtrædelse af lov om euforiserende stoffer lægges der afgørende vægt på, om stoffet er bestemt til eget forbrug, eller om stoffet er videreoverdraget eller bestemt til videreoverdragelse. Dernæst lægges vægt på arten og mængden af stof.

Afsnit 4.2. nedenfor vedrører afgrænsningen mellem besiddelse til eget forbrug og besiddelse med henblik på videreoverdragelse.

Afsnit 4.3. indeholder retningslinjer for tiltalerejsning i sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, således at afsnit 4.3.2. omhandler anvendelse af advarsel for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, mens der i afsnit 4.3.3. er fastsat bødepåstande for overtrædelse af loven.

I afsnit 4.4. er der fastsat retningslinjer for sanktionspåstanden i sager om overdragelse mv. af euforiserende stoffer. I afsnit 4.4.2. omtales de få tilfælde, hvor videreoverdragelse mv. straffes med bøde. Afsnit 4.4.3. omhandler salg af små mængder særligt farligt eller skadeligt stof, mens afsnit 4.4.4. vedrører videreoverdragelse mv. på diskoteker mv.

Endelig vedrører afsnit 4.5. besiddelse og indsmugling i fængsler mv.

4.2. Afgrænsningen mellem besiddelse til eget forbrug og besiddelse med henblik på videreoverdragelse

Når en person findes i besiddelse af euforiserende stoffer, skal det med henblik på straffastsættelsen i forbindelse med tiltalerejsningen overvejes, om det må antages, at der er tale om besiddelse af eufori-

serende stoffer til eget forbrug, eller om der er tale om besiddelse af euforiserende stoffer med henblik på videreoverdragelse, herunder videresalg. I den forbindelse vil navnlig mængden være afgørende.

Der henvises herved til pkt. 2.1.4. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget til lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrdelsesloven (Skærpet indsats mod narko mv.), hvor det er anført, at medmindre andre oplysninger peger på det modsatte, anses mængder indtil det nedenfor angivne som bestemt til eget forbrug:

10 gram hash
50 gram marihuana
100 gram hampeplanter
0,2 gram heroin/kokain/morfinbase
1,0 gram råopium
0,5 gram amfetamin
1,0 gram cannabiol/hasholie
10 stk. lægemiddeltabletter
5 stk. morfinpiller
1 – 2 stk. ecstasypiller

Der kan være konkrete omstændigheder, som peger på, at besiddelse af mindre mængder euforiserende stoffer end de ovenfor angivne er bestemt til videreoverdragelse. I den forbindelse henvises bl.a. til det i afsnit 4.4.3. anførte om salg af små mængder særlig farlige eller skadelige stoffer.

Når det skal afgøres, hvorvidt euforiserende stoffer må anses for at være bestemt til videreoverdragelse, vil det udover mængden af euforiserende stoffer skulle indgå i overvejelserne, om den mængde, som den pågældende er i besiddelse af, er opdelt i mindre portioner, og om den pågældende er i besiddelse af værktøj (vægt mv.) til opvejning af små mængder narkotika eller genstande til opbevaring af mindre portioner stof ("pølsemansposer"). Der må endvidere anses at være tale om besiddelse med henblik på videreoverdragelse, hvis den pågældende findes i besiddelse af et regnskab.

Hvis en person findes i besiddelse af et sortiment af flere forskellige typer stof, kan dette også tale for, at formålet er videreoverdragelse.

Det kan endvidere indgå som et element i overvejelserne, hvor den pågældende findes i besiddelse af euforiserende stoffer, idet besiddelse af små opdeltede mængder narkotika, herunder eventuelt sammen med et større pengebeløb, bl.a. på steder, hvor der normalt foregår salg af euforiserende stoffer, kan pege på, at der er tale om besiddelse med henblik på videreoverdragelse.

Det samme gælder, hvis den pågældende findes i besiddelse af større kontantbeløb, der ikke står i rimeligt forhold til den pågældendes indkomst.

4.3. Besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug

4.3.1. Indledning

Efter praksis straffes besiddelse af mindre mængder euforiserende stoffer til eget forbrug med bøde i overensstemmelse med de bødetakster, der er fastsat nedenfor i afsnit 4.3.3. I visse tilfælde kan der endvidere meddeles en advarsel, jf. afsnit 4.3.2.

Hvis der ikke i sagen findes oplysninger om, at der er tale om besiddelse af euforiserende stoffer med henblik på videreoverdragelse, jf. afsnit 4.2. ovenfor, kan mængder indtil det nedenfor angivne i almindelighed anses som bestemt til eget forbrug:

10 gram hash
50 gram marihuana
100 gram hampeplanter
0,2 gram heroin/kokain/morfinbase
1,0 gram råopium
0,5 gram amfetamin
1,0 gram cannabiol/hasholie
10 stk. lægemiddeltabletter
5 stk. morfinpiller
1 – 2 stk. ecstasypiller

Konstaterer politiet, at en person har været i besiddelse af euforiserende stoffer, som er forbrugt, vil der som udgangspunkt ikke være anledning til at indlede en omfattende og ressourcekrævende undersøgelse med henblik på at kunne føre bevis for arten og mængden af euforiserende stoffer, som den pågældende har forbrugt. Hvis der findes grundlag herfor, bør besiddelse eller køb/modtagelse i disse tilfælde afgøres med en advarsel eller bøde, hvis der er tale om små mængder euforiserende stoffer, eller med frihedsstraf, hvis der er tale om større mængder euforiserende stoffer.

4.3.2. Anvendelse af advarsel

Ved lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer blev lovens § 3, stk. 1, ændret således, at advarsel for overtrædelse af loven i almindelighed ikke kan meddeles.

Om anvendelse af advarsel fremgår følgende af bemærkningerne:

”Advarsel, herunder advarsel tildelt af retten i medfør af retsplejelovens § 923 [nu § 900], vil efter forslaget alene kunne meddeles i særlige tilfælde, hvor det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne reaktion. Advarsel vil i sådanne undtagelsestilfælde kunne gives i overensstemmelse med de hidtil gældende retningslinjer, jf. pkt. 2.1.3 [i de almindelige bemærkninger], dvs. som hovedregel kun i førstegangstilfælde, medmindre der er tale om besiddelse af hash.

En sådan undtagelsesvis anvendelse af advarsel for besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer til eget forbrug vil blandt andet kunne komme på tale, såfremt hensynet til en effektiv strafforfølgning tilsiger dette. Det vil for eksempel være tilfældet, hvis anklagemyndigheden vurderer, at der kan blive behov for,

at køberen af euforiserende stoffer kan afhøres som vidne i en straffesag mod sælgeren, og der med dette formål ikke skønnes at være tid til at afvente gennemførelsen af en bødesag mod køberen.

Advarsel vil endvidere f.eks. kunne meddeles, hvis anvendelse af bødestraf vil medføre administrativt besvær, der ikke står i rimeligt forhold til sagens beskaffenhed. Dette vil for eksempel kunne være tilfældet i relation til udlændinge, der alene opholder sig her i landet som turister, og som ud over advarslen vil kunne udvises på grund af sagen.

Herudover kan sociale hensyn efter omstændighederne tale for anvendelse af advarsel, hvor brugen af et stof skønnes at være udslag af en stærk afhængighed.”

Ved lov nr. 526 af 6. juni 2007, blev der med ikrafttræden den 1. juli 2007 gennemført en ny ændring af § 3, stk. 1, 2. pkt., således at § 3, stk. 1, 1. og 2. pkt., nu har følgende ordlyd:

”Overtrædelse af denne lov eller de i medfør af den udfærdigede forskrifter straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Ved udmåling af straffen, herunder fastsættelse af bøder, skal der lægges vægt på skadevirkningerne af de pågældende stoffer. Advarsel kan i almindelighed ikke meddeles, medmindre sociale forhold taler for at meddele en advarsel, og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.”

Som det fremgår af bestemmelsen, kan advarsel fortsat i almindelighed ikke meddeles for overtrædelse af loven, medmindre sociale forhold taler for at meddele advarsel, og besiddelse af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.

Om anvendelse af advarsel af sociale hensyn fremgår bl.a. følgende af pkt. 2.4.5.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget:

”I tilfælde, hvor brugen af stoffer er udslag af en stærk afhængighed, kan sociale hensyn med meget betydelig vægt tale for anvendelse af en advarsel i stedet for bøde.

Som nævnt under pkt. 2.1.4. kan der efter lovændringen i 2004 som udgangspunkt alene meddeles en advarsel i førstegangstilfælde. Med den markante forhøjelse af bøderne, som lovforslaget lægger op til, vil personer, som er stærkt afhængige af euforiserende stoffer på grund af et længerevarende og vedvarende misbrug, i væsentligt større omfang end hidtil kunne blive pålagt bøder, som de ikke vil have realistisk mulighed for at betale. Det kan på denne baggrund overvejes også i gentagelsestilfælde at give mulighed for at meddele advarsel til denne gruppe af personer.

...

Når der ikke kan blive tale om afsoning af bødestraffe i de tilfælde, hvor inddrivelse er umulig på grund af manglende betalingsevne, vil en markant forhøjelse af bødestraffene for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i praksis indebære, at personer, der misbruger euforiserende stoffer som udslag af stærk afhængighed, vil kunne oparbejde en stor gæld til det offentlige i form af skyldige sagsomkostninger og bøder.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at der ud fra sociale hensyn også bør kunne meddeles advarsel for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i gentagelsestilfælde (andengangs- og senere tilfælde), når brugen af stoffer er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.

Det foreslås derfor, at der fremover som en lempelse af gældende praksis også i gentagelsestilfælde (andengangs – og senere tilfælde) skal kunne anvendes advarsel som sanktion for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer, hvis sociale hensyn taler for at meddele en advarsel, og besiddelse af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere- og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer.

Det bør som anført efter Justitsministeriets opfattelse være en forudsætning for at anvende advarsel som sanktion, at gerningsmandens sociale forhold taler herfor. Det vil i almindelighed være tilfældet, hvis den pågældende f.eks. modtager kontanthjælp eller førtidspension og ikke har anden indkomst eller en opsparring af en vis størrelse. Derimod vil sociale forhold – uanset misbrugs karakter – i almindelighed ikke tale for at anvende advarsel, hvis den pågældende har arbejdsindtægter ved lovligt arbejde eller får dagpenge.

Det er yderligere en forudsætning for at anvende advarsel ud fra sociale hensyn, at brugen af euforiserende stoffer er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer. Denne betingelse for at meddele advarsel indebærer, at der som hovedregel kun kan meddeles advarsel til personer, som igennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde stoffer, f.eks. heroin, kokain og amfetamin, at de bruger disse stoffer dagligt. Er dette tilfældet, kan der også meddeles en advarsel som sanktion over for en sådan stofmisbruger, der ulovligt besidder andre stoffer, eksempelvis hash, til eget forbrug.

Uanset om en indkomst alene består af kontanthjælp eller SU, indebærer det anførte, at der ikke kan meddeles advarsel til personer, herunder unge, som kun lejlighedsvis f.eks. i weekender eller til fester bruger euforiserende stoffer, selv om de pågældende kan antages at have en vis afhængighed af stoffet.

Politiet har i almindelighed et godt kendskab til den gruppe af personer, hvor både de sociale hensyn og karakteren af narkotikamisbruget taler for anvendelse af advarsel. Det vil derfor normalt ikke være nødvendigt at indhente oplysninger fra andre myndigheder om den pågældendes indtægtsforhold, og der vil formentlig kun i sjældne tilfælde være behov for at indhente en lægeerklæring om den pågældendes misbrug.”

Herudover fremgår følgende om anvendelse af advarsel af de specielle bemærkninger til lovforslaget vedrørende ændringen af § 3:

”Den foreslåede lempelse af praksis vedrørende meddelelse af advarsel af sociale hensyn indebærer ingen ændring i praksis vedrørende meddelelse af advarsel for ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i øvrigt. Der vil således fortsat kunne meddeles advarsel i særlige tilfælde, hvor det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne sanktion, herunder f.eks. såfremt hensynet til en effektiv strafforfølgning tilsiger dette, eller hvis anvendelse af bødestraf vil medføre et administrativt besvær, der ikke står i rimeligt forhold til sagens beskaffenhed.”

Der gælder herefter følgende retningslinjer for meddelelse af advarsel for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug:

Der kan meddeles advarsel, hvor en person sigtes for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 7, jf. bekendtgørelse nr. 621 af 25. juni 2001, § 1, nr. 1, litra b, eller § 900, for mængder indtil

10,0 gram hash
50,0 gram marihuana
100,0 gram hampeplanter
0,2 gram heroin, kokain, morfinbase
1,0 gram råopium
0,5 gram amfetamin
1,0 gram canabiol/hasholie
10 stk. lægemiddeltabletter
5 stk. morfinpiller
1 – 2 stk. ecstasytabeltter

1) hvis den pågældende ikke tidligere er straffet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, og det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne sanktion, og

- hensynet til en effektiv strafforfølgning tilsiger dette,
- anvendelse af bødestraf vil medføre administrativt besvær, der ikke står i rimeligt forhold til sagens beskaffenhed, eller
- sociale hensyn taler for anvendelse af advarsel

2) i andengangs- og senere tilfælde, hvis

- sociale hensyn taler for anvendelse af advarsel.

Som nævnt ovenfor er det en forudsætning for at meddele advarsel i andengangs- og senere tilfælde, at gerningsmandens sociale forhold taler herfor, hvilket i almindelighed vil være tilfældet, hvis den pågældende f.eks. modtager kontanthjælp eller førtidspension og ikke har anden indkomst eller opsparring af en vis størrelse. Derimod vil der ikke kunne meddeles advarsel af sociale hensyn, hvis den pågældende har arbejdsindtægter eller modtager dagpenge. Herudover er det en betingelse for at anvende advarsel i andengangs- og senere tilfælde, at brugen af euforiserende stoffer er et udslag af stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer. Det medfører, at der som hovedregel kun kan meddeles advarsel af sociale hensyn til personer, som igennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde stoffer, at de bruger disse stoffer dagligt. Hvis det er tilfældet, kan der også meddeles advarsel som sanktion over for en sådan stofmisbruger, der ulovligt besidder andre stoffer, f.eks. hash, til eget forbrug.

Uanset indtægtsforhold kan der ikke meddeles advarsel af sociale hensyn til personer, herunder unge, som kun lejlighedsvis f.eks. i weekender eller til fester, bruger euforiserende stoffer, selv om de pågældende kan antages at have en vis afhængighed af stoffet.

Advarsel kan også meddeles i gentagelsestilfælde for besiddelse af hash til eget forbrug efter samme retningslinjer, som gælder for at meddele advarsel i førstegangstilfælde, jf. pkt. 1 ovenfor. I grovere gentagelsestilfælde vedrørende besiddelse af hash skal der søges pålagt bødestraf.

Som nævnt i bemærkningerne til lov nr. 526 af 6. juni 2007, jf. ovenfor, kan der også, hvis betingelserne for at meddele advarsel i andengangs- eller senere tilfælde er opfyldt, jf. pkt. 2 ovenfor, meddeles advarsel for besiddelse af hash til eget forbrug til en person, der har opbygget en stærk afhængighed af hårde stoffer som følge af et længere- og vedvarende misbrug af disse stoffer.

Adgangen til i andengangs- og senere tilfælde at meddele advarsel, hvis sociale hensyn taler derfor, finder efter rigsadvokatens opfattelse anvendelse for sager, som ikke er endelig afgjort den 1. juli 2007 og for forhold, som er begået 1. juli 2007 eller senere.

4.3.3. Bødepåstande ved besiddelse til eget forbrug

Som nævnt i afsnit 1 blev der ved lov nr. 526 af 6. juni 2007, der trådte i kraft den 1. juli 2007, gennemført en ændring af § 3, stk. 1, i lov om euforiserende stoffer, hvorefter der ved udmåling af straffen, herunder ved fastsættelse af bøder, skal lægges vægt på skadevirkningerne af de pågældende stoffer. Formålet med lovændringen er at skærpe bødestrafpen ved ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug.

På denne baggrund er der i lovforslaget fastsat nye vejledende bødetakster for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. I forhold til de bødetakster, der var gældende før 1. juli 2007, er der tillige sket en forenkling af bødetaksterne, således at der nu er færre strafpositioner. Endvidere er der som noget nyt fastsat bødetakster for besiddelse af khat til eget forbrug. Herudover er der fastsat vejledende bødetakster i gentagelsestilfælde, som indebærer, at bøden i 2. gangstilfælde forhøjes med 50 procent og i 3. gangstilfælde eller senere forhøjes med 100 procent i forhold til bøden i 1. gangstilfælde.

De vejledende bødetakster for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer er opdelt efter de numre, som stofferne har på listerne, der er optaget som bilag til bekendtgørelse nr. 698 af 31. august 1993 med senere ændringer.

Hvis en person findes i besiddelse af euforiserende stoffer, og det må antages, at stoffet er bestemt til eget forbrug, jf. afsnit 4.2., og mængden ikke overstiger de nedenfor fastsatte grænser, kan sagen afgøres med bøde og konfiskation af de euforiserende stoffer. Om konfiskation henvises til afsnit 2.3.

Findes en person i besiddelse af euforiserende stoffer, der overstiger nedenstående grænser, afgøres sagen som udgangspunkt med frihedsstraf, selv om det ikke konkret kan bevises, at der har været tale om besiddelse med henblik på videreoverdragelse. Der henvises i øvrigt til afsnit 4.2. vedrørende afgrænsningen mellem besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug og euforiserende stoffer med henblik på videreoverdragelse og afsnit 4.4.3. om salg af små mængder særligt farligt eller skadeligt stof.

Følgende bødepåstande anvendes i sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug:

Liste nr./stofnavn	Stofmængde	1.gangstilmælde	2.gangstilmælde (50 pct.)	3.gangstilmælde og senere (100 pct.)
A 1 Hash	- 9,9 gram	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	10 - 49,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	50 - 99,9 gram	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
A 1 Marihuana	- 49,9 gram	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	50 - 249,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	250 - 499,9 gram	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
A 1 Hampeplanter	- 99,9 gram	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	100 - 249,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	250 - 999,9 gram	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
A 2 Khat	- 999 gram	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	1.000 - 4.999 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	5.000 - 9.999 gram	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
A 3 Heroin	- 0,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 - 2,9 gram	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 - 4,9 gram	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
A 4 LSD	- 9 dosis	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	10 - 19 dosis	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	20 - 49 dosis	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.

Liste nr./stofnavn	Stofmængde	1.gangstilmælde	2.gangstilmælde (50 pct.)	3.gangstilmælde og senere (100 pct.)
B 12 Amfetamin	- 0,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 - 2,9 gram	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 - 4,9 gram	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
B 29 Kokain	- 0,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 - 2,9 gram	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 - 4,9 gram	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
B 74 Ecstasy	- 3 tabletter	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	4 - 11 tabletter	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	12 - 19 tabletter	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
B 93 Morfinbase og morfinchlorid	- 0,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 - 2,9 gram	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 - 4,9 gram	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
B 93 Morfinpiller	- 9 tabletter	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	10 - 29 tabletter	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	30 - 49 tabletter	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
B 106 Råopium	- 0,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 - 2,9 gram	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 - 4,9 gram	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
Lægemidler bl.a. dobesin, stesolid, metadon, ketogan	- 49 tabletter	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	50 - 99 tabletter	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.

Bødetaksterne finder anvendelse for lovovertrædelser, der begås 1. juli 2007 eller senere.

For så vidt angår bøderne i gentagelsestilmælde fremgår det af pkt. 2.4.4.4. i bemærkningerne til lovforslaget, at Justitsministeriet har tilsluttet sig Rigsadvokatens forslag om, at de forhøjede bøder anvendes således, at gentagelsesvirkningen indtræder i forhold til alle tidligere afgørelser efter lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191, uanset hvilket stof den tidligere afgørelse vedrørte, uanset om den tidligere sag vedrørte besiddelse eller videresalg mv. og ligeledes uafhængigt af, om den tidligere sag er afgjort med bøde eller frihedsstraf.

For så vidt angår gentagelsesvirkningens tidsmæssige udstrækning følger det af bemærkningerne til lovforslaget, at tidligere afgørelser om narkotikakriminalitet skal have gentagelsesvirkning i 10 år ved senere lovovertrædelser, der består i besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. Følgende fremgår således af pkt. 2.4.5.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget:

”Forslaget om forhøjede bøder i gentagelsestilfælde rejser yderligere spørgsmål om, hvor længe en afgørelse skal have gentagelsesvirkning.

Som nævnt ovenfor under pkt. 2.1.8. gælder efter straffelovens § 81, nr. 1, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen. Det fremgår ikke af bestemmelsen eller af forarbejderne til bestemmelsen, hvor længe denne gentagelsesvirkning præcist kan udstrækkes.

Efter straffelovens § 84, stk. 3, er den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkningen 10 år i de tilfælde, hvor der er fastsat regler om forhøjet straf i gentagelsestilfælde. Det fremgår af forarbejderne, at den i § 84, stk. 3, fastsatte gentagelsesvirkning på 10 år vil kunne få en vis betydning for den vægt, som domstolene i forbindelse med strafudmåling inden for normalstrafferammen tillægger en straffedom.

Af hensyn til anvendelse i praksis af forhøjede bøder i gentagelsestilfælde bør der efter Justitsministeriets opfattelse lægges op til, at der skal være faste retningslinjer for, hvor længe en tidligere afgørelse skal have betydning for fastsættelse af straffen ved efterfølgende overtrædelser, der består i besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. Det netop anførte kan tale for, at der anvendes en periode på 10 år, inden for hvilken en tidligere afgørelse kan få gentagelsesvirkning. Herved bemærkes også, at der ikke foreslås forhøjelser af bøderne ud over tredje-gangstilfælde. Selv om den samme person inden for 10-årig periode f.eks. begår flere end 3 overtrædelser vedrørende besiddelse af euforiserende stoffer, vil bøden derfor højst blive det dobbelte af bøden i førstegangstilfælde (maksimalt 16.000 kr.).

En kortere periode for gentagelsesvirkningen end 10 år, f.eks. således at den fastsættes til 5 år, vil ikke ligge på linje med den omtalte tilkendegivelse i forarbejderne til straffelovens § 84.

På den baggrund er Justitsministeriet enig med Rigsadvokaten, der i sit oplæg foreslår, at tidligere afgørelser om narkotikakriminalitet skal have gentagelsesvirkning i 10 år ved senere lovovertrædelser, der består i besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. Det forudsættes derfor, at det i de administrative bødetakster, som Rigsadvokaten udarbejder, lægges til grund, at tidligere afgørelser om narkotikakriminalitet skal have gentagelsesvirkning i 10 år.”

I de specielle bemærkninger til lovforslagets ikrafttrædelsesbestemmelse (§ 5) er anført følgende:

”Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2007.

De skærpede bødestraffe for besiddelse af euforiserende stoffer finder anvendelse for forhold, der er begået efter lovens ikrafttræden. Med hensyn til de skærpede bødestraffe for besiddelse af euforiserende stoffer i gentagelsestilfælde forudsættes det, at der ikke knyttes gentagelsesvirkning til forhold begået før lovens ikrafttræden.”

Disse bemærkninger indebærer, at overtrædelser af lov om euforiserende stoffer eller straffelovens § 191 begået før 1. juli 2007 ikke har betydning i forhold til straffastsættelsen i sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug begået 1. juli 2007 eller senere. Som eksempel kan nævnes, at en person i 2006 har modtaget en bøde for besiddelse af 0,2 gram kokain til eget forbrug, og at den samme person den 2. juli 2007 sigtes for besiddelse af 0,2 gram kokain til eget forbrug. Overtrædelser

den 2. juli 2007 skal uanset den tidligere afgørelse bedømmes som et førstegangstilfælde, således at der nedlægges påstand om en bøde på 3.000 kr. Det samme gælder, hvis afgørelsen for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller straffelovens § 191 fra før lovændringen har medført frihedsstraf.

Det tilføjes, at der samtidig med ikrafttræden af lov nr. 526 af 6. juni 2007 er gennemført en ændring af bekendtgørelsen om Det Centrale Kriminalregister, som indebærer, at de afgørelser, som har gentagelsesvirkning, vil fremgå af straffeattesten i 10 år.

Med hensyn til tilfælde, hvor der foreligger flere overtrædelser af lov om euforiserende stoffer til samtidig pådømmelse, fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at der som hidtil skal ske en skønsmæssig, samlet vurdering af bødens størrelse, når flere overtrædelser bedømmes under én sag. Følgende er anført i pkt. 2.4.5.5. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget:

”Forslaget om forhøjede bøder ved gentagelse gælder i de tilfælde, hvor der foreligger en ny overtrædelse efter en tidligere dom eller et bødeforelæg, dvs. hvor bøderne fastsættes under to forskellige sager. Det forekommer imidlertid også, at en person begår flere overtrædelser, der skal bedømmes samtidig.

Denne situation kan f.eks. foreligge, hvis den pågældende på to forskellige tidspunkter findes i besiddelse af euforiserende stoffer, og hvor begge forhold inddrages i samme sag. Endvidere kan det tænkes, at en person ved én lejlighed er i besiddelse af flere forskellige euforiserende stoffer, der medfører bøder af forskellig størrelse.

For sådanne tilfælde gælder ifølge straffelovens § 88, at der skal fastsættes en fælles straf inden for den foreskrevne strafferamme. Bestemmelsen anvendes i sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer således, at der ikke sker en sammenlægning af bøderne med deres fulde beløb (absolut kumulation), men fastsættes en noget lavere bøde efter en skønsmæssig samlet vurdering af forholdene (modereret kumulation).

Under hensyn til de markant forhøjede bøder, som foreslås ovenfor både ved førstegangsovertrædelser og senere overtrædelser af lov om euforiserende stoffer, finder Justitsministeriet ikke grundlag for at foreslå en ændring af retstilstanden på dette område.

Der skal således som hidtil ske en skønsmæssig, samlet vurdering af bødens størrelse, når flere overtrædelser bedømmes under én sag.”

4.4. Overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer

4.4.1. Indledning

Som nævnt i afsnit 4.1. straffes overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer normalt med frihedsstraf. Nedenfor omtales i afsnit 4.4.2. de få tilfælde, hvor overdragelse kan straffes med bøde. Afsnit 4.4.3. omhandler sanktionspåstande i sager om salg af små mængder særligt farlige eller skadelige stoffer og afsnit 4.4.4. vedrører sanktionspåstande i sager om videreoverdragelse og besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer på restaurationer, diskoteker, koncerter, musikfestivaler mv.

For så vidt angår sanktionspåstande i andre sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer i forbindelse med overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse henvises til domstolens praksis.

4.4.2. Bøder ved overdragelse mv.

I enkelte tilfælde kan overdragelse og besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer straffes med bøde.

Det gælder således salg af hash under 50 gram og lægemidler under 10 tabletter, som i førstegangstilfælde straffes med en bøde. Bøden fastsættes som udgangspunkt til det dobbelte af de bødepåstande vedrørende hash og lægemidler, som findes i afsnit 4.3.3. Overdragelse mv. af 50 gram hash eller derover samt 10 tabletter eller derover straffes således med frihedsstraf.

4.4.3. Salg af små mængder særligt farligt eller skadeligt stof

Efter § 3, stk. 2, nr. 1, i lov om euforiserende stoffer skal det ved straffens udmåling betragtes som en betydelig skærpende omstændighed, at der er tale om gentagne tilfælde af salg af et særligt farligt eller skadeligt stof.

Ifølge forarbejderne til bestemmelsen, der blev indført ved lov nr. 1054 af 11. december 1996, har den navnlig til formål at forhøje den konkrete strafudmåling i sager om gentagne tilfælde af salg af små mængder særlige farlige eller skadelige stoffer på gadeplan. Om salg mv. på restaurationer og diskoteker mv. henvises til afsnit 4.4.4. nedenfor.

Hovedreglen er, at videreoverdragelse af euforiserende stoffer - bortset fra små mængder hash - straffes med fængselsstraf, og at det ved strafudmålingen skal betragtes som en betydelig skærpende omstændighed, at der er tale om gentagne tilfælde af salg af et særligt farligt og skadeligt stof.

I forslaget til lov nr. 1054 af 11. december 1996 er der i pkt. 3.3. fastsat følgende retningslinjer for strafudmålingen i disse sager:

”Idet der ved ”en handel” forstås salg – eller besiddelse med henblik på salg – af én salgspakke bestående af fra 0,01 gram til 0,2 gram heroin eller kokain, kan den tilsigtede skærpelse af strafudmålingen i denne type sager beskrives således:

Med hensyn til 1. gangstilfælde forudsættes det, at blot 5 – 10 handler som udgangspunkt vil udløse en straf på 30 – 60 dages fængsel mod 10 – 14 dages hæfte i dag. Mere end 10 handler bør som udgangspunkt udløse en straf på 3 måneders fængsel mod 10 – 14 dages hæfte i dag.

Det forudsættes endvidere, at straffen i 2. gangstilfælde ved blot 3 handler som udgangspunkt skal være 3 måneders fængsel. Er der tale om mere end 3 handler, fastsættes en forholdsmæssig strengere straf. Hvor normalstraffen i 2. gangstilfælde i dag er 10 – 30 dages hæfte eller fængsel, vil forslaget således indebære mindst en tredobling af straffen.

Har den pågældende to eller flere tidligere domme for narkotikahandel bag sig, forudsættes det, at straffen ved ny narkotikakriminalitet fastsættes til mere end 3 måneders fængsel. Hvor meget mere end 3 måneders fængsel, der kan komme på tale, vil bl.a. afhænge af, hvor mange handler den aktuelle sag omfatter.

For andre hårde stoffer end heroin eller kokain – f.eks. amfetamin eller ecstasy – forudsættes straffen fastsat med udgangspunkt i de nævnte retningslinjer efter stoffernes relative farlighed. Inden for det område, som lovforslaget omfatter, forudsættes således ingen ændringer i det indbyrdes forhold mellem straffene for handel med forskellige typer af hårde stoffer.”

På denne baggrund kan der fastsættes følgende strafpåstande for anklagemyndigheden i sager om salg af små mængder særligt farligt eller skadeligt stof (heroin og kokain):

1. gang

1 – 2 handler:	10 dages fængsel
3 – 4 handler:	14 – 20 dages fængsel
5 – 10 handler:	30 – 60 dages fængsel
11 handler og derover:	Min. 3 måneders fængsel

2. gang

1 – 2 handler:	30 – 60 dages fængsel
3 handler:	3 måneders fængsel
4 handler eller derover:	Min. 4 måneders fængsel

3. gang

1 handel:	4 måneders fængsel
-----------	--------------------

Om straffene henvises i øvrigt til den trykte landsretspraksis.

For så vidt angår straffen for salg af små mængder amfetamin eller ecstasy skal der som nævnt i forarbejderne i forhold til de strafpositioner, som er anført ovenfor, tages udgangspunkt i styrkeforholdet mellem heroin og kokain på den ene side og amfetamin eller ecstasy på den anden side. Efter praksis antages det, at amfetamin og ecstasy har en styrke svarende til ca. 2/3 af styrken ved heroin og kokain.

4.4.4. Overdragelse og besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer på restaurationer, diskoteker, koncerter, musikfestivaler mv.

§ 3, stk. 2, nr. 2, i lov om euforiserende stoffer, der blev indsat ved lov nr. 445 af 9. juni 2004, har følgende ordlyd

”Stk. 2. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en betydelig skærpende omstændighed, at der er tale om

- 1) ...
- 2) salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg af de i §§ 1 og 2 omhandlede stoffer på restaurationer, herunder diskoteker, eller ved koncerter eller musikfestivaler. Tilsvarende gælder ved andre arrangementer, hvor det typisk hovedsagelig er børn eller unge mennesker, der deltager.”

Formålet med bestemmelsen var at skærpe straffen for salg i visse miljøer af ulovlige euforiserende stoffer med henblik på at sikre en bedre beskyttelse af unge, der færdes på diskoteker, restauranter og lignende.

Om bestemmelsen i § 3, stk. 2, nr. 2, fremgår følgende af lovforslagets bemærkninger:

”Justitsministeriet foreslår på den baggrund, at der indføres en bestemmelse i lov om euforiserende stoffer, hvorefter det ved strafudmålingen skal betragtes som en betydeligt skærpende omstændighed, at der er tale om salg mv. på restauranter, herunder diskoteker, eller ved koncerter eller musikfestivaler eller ved andre arrangementer, hvor det typisk er hovedsageligt børn eller unge mennesker, der deltager. Tilsvarende bør gælde de situationer, hvor personer på de nævnte steder uddeler gratis vareprøver for at få tilstedeværende til senere at købe narko eller andre ulovlige euforiserende stoffer.

Med ændringen tilsigtes en strafskærpelse, således at salg m.v. på restauranter, herunder diskoteker, eller ved koncerter, eller musikfestivaler eller ved andre arrangementer, hvor det typisk er hovedsageligt børn eller unge mennesker, der deltager, altid medfører fængselsstraf. Det betyder, at tilfælde, der i dag [før lovændringen] ville medføre en bødestraf, fremover skal straffes med en fængselsstraf. I forhold til de tilfælde, der i dag ville medføre en fængselsstraf, tilsigtes endvidere en strafskærpelse med 1/3 i forhold til den hidtil udmålte straf, når udbredelsen finder sted på de nævnte steder.

Strafskærpelsen vil skulle beregnes ud fra den samlede mængde ulovligt euforiserende stof, som den pågældende er i besiddelse af med henblik på videresalg. Det vil i den enkelte sag bero på rettens frie bevisbedømmelse, om en person, der på for eksempel et diskotek findes i besiddelse af en mindre mængde ulovligt stof beregnet til videresalg, og som ved politiets ransagning af den pågældendes bil eller bolig m.v. findes i besiddelse af yderligere stof, tillige må anses for også at besidde denne yderligere mængde stof med henblik på videresalg på diskoteker m.v. Der vil dog i praksis i sådanne tilfælde ofte være en formodning herfor.”

Det fremgår af bemærkningerne, at der ved restauration forstås restauranter, cafeer, natklubber, barer, diskoteker og lignende steder.

Koncerter omfatter enkeltstående, arrangerede musikalske optrædender, typisk mod betaling, mens musikfestivaler omfatter arrangementer, hvor mange mennesker – ofte tilbagevendende – samles om flere musikalske optrædender.

Ved andre arrangementer, hvor det typisk er hovedsageligt børn eller unge mennesker, der deltager, skal forstås sammenkomster med en vis form for organisation. Der må således ikke være tale om en tilfældig sammenstimlen af personer, men arrangementet behøver omvendt ikke at have været nærmere tilrettelagt på forhånd. Om der er tale om et arrangement, hvor det typisk er hovedsageligt børn eller unge mennesker, der deltager, afhænger af arrangementets karakter. De arrangementer, der typisk ifølge bemærkningerne er omfattet, er technofester eller lignende samt fester, der afholdes for elever, studerende m.v. på universiteter, gymnasier, efterskoler eller ungdomsklubber. Det gælder, uanset om disse drives i statsligt, kommunalt, amtskommunalt eller privat regi eller som selvejende institutioner.

Ved unge mennesker i lovens forstand forstås personer i alderen op til ca. 25 år. Det er ikke afgørende, om hovedparten af deltagerne ved det konkrete arrangement er børn eller unge mennesker.

Salg mv. og besiddelse med henblik på salg mv., herunder på restaurationer mv., straffes som hovedregel med frihedsstraf, jf. afsnit 4.3. Det gælder, uanset om der er tale om et enkelt eller flere tilfælde af salg.

Fængselsstraf efter § 3, stk. 2, nr. 2, skal anvendes ved salg mv. af alle former for euforiserende stoffer omfattet af lovens § 1 og § 2, dvs. både særligt farlige eller skadelige stoffer som heroin, kokain, LSD, amfetamin og ecstasy, og andre stoffer som hash.

Der skal udmåles en fængselsstraf både ved salg, herunder bytte af euforiserende stoffer mv. med varer eller tjenesteydelser, og ved besiddelse med henblik på salg.

Også de tilfælde, hvor der uddeles gratis vareprøver med henblik på senere salg af euforiserende stoffer, skal medføre fængselsstraf.

Dette betyder således også, at f.eks. en enkeltstående overdragelse af en mindre mængde hash til en kammerat på et diskotek, som efter retningslinjerne ovenfor i afsnit 4.3. vil kunne straffes med bøde, skal straffes med fængsel.

For så vidt angår strafudmålingen i de sager, der før lovændringen i 2004 kunne straffes med bøde, dvs. salg på restaurationer mv. af små mængder hash op til 50 gram, vil der skulle fastsættes en kort fængselsstraf, og disse sager er således ikke omfattet af den nedenfor nævnte skærpelse med en tredjedel.

I forhold til de tilfælde, der før lovændringen i 2004 ville medføre en fængselsstraf, blev der ved lovændringen tilsigtet en skærpelse af straffen med 1/3 i forhold til den hidtil udmålte straf, når udbredelsen finder sted på de steder, der er omfattet af § 3, stk. 2, nr. 2.

I bemærkningerne til lovforslaget er der givet følgende eksempler på, hvordan den skærpede straf skulle slå igennem i praksis:

”Eksempel 1:

T, der var ustraffet, blev dømt for på en café at have været i besiddelse af 3,57 gram heroin med henblik på videreoverdragelse. Straffen blev fastsat til fængsel i 60 dage. Med den tilsigtede strafskærpelse vil der i et lignende tilfælde efter lovændringen som udgangspunkt skulle udmåles en straf på fængsel i 80 dage.

Eksempel 2:

T, der var ustraffet, blev dømt for på sin bopæl at have været i besiddelse af 65 ecstasy-tabletter med henblik på videresalg, ligesom han blev dømt for at have solgt 18 ecstasy-tabletter på et diskotek. Straffen blev fastsat til fængsel i 3 måneder. Med den tilsigtede strafskærpelse vil der i et lignende tilfælde efter lovændringen som udgangspunkt skulle udmåles en straf på fængsel i 4 måneder.”

Denne skærpelse vedrører alle former for euforiserende stoffer omfattet af § 1 og 2 i lov om euforiserende stoffer, herunder hash.

Opmærksomheden henledes på, at der kan være tilfælde af gentagne tilfælde af salg af et særligt farligt eller skadeligt stof, der både er omfattet af strafskærpelsen i § 3, stk. 2, nr. 2, men som tillige er omfattet af § 3, stk. 2, nr. 1, der er beskrevet i afsnit 4.4.3. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis en person i flere tilfælde har solgt små mængder særligt farligt eller skadeligt stof på et diskotek. I disse tilfælde skal skærpelsen med 1/3 ske i forhold til det strafniveau, som blev fastlagt ved indførelsen af § 3, stk. 2, nr. 1, i 1996, jf. ovenfor i afsnit 4.4.3.

4.5. Sanktionspåstande for besiddelse og indsmugling af euforiserende stoffer i fængsler mv.

Der er ikke i lov om euforiserende stoffer fastsat særlige regler for så vidt angår straffen for besiddelse af euforiserende stoffer hos indsatte i fængsler mv. I praksis anses det imidlertid for en skærpende omstændighed, at stofferne besiddes i et fængsel.

I forslaget til lov nr. 445 af 9. juni 2004 er der i forbindelse med ændringen af § 3, stk. 1, 2. pkt., i lov om euforiserende stoffer om straffen til de indsatte i kriminalforsorgens institutioner anført følgende:

”For så vidt angår de indsatte i kriminalforsorgens institutioner forudsættes det, at også de – ud over en eventuel disciplinærstraf – tillige som udgangspunkt mindst straffes med bøde, såfremt de findes i besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer. I de sager, hvor der i dag rejses straffesag og udmåles en kortere fængselsstraf for besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer i fængsler mv., forudsættes den hidtidige praksis opretholdt. Det forudsættes samtidig, at strafniveauet for mindre besiddelser af hash, typisk besiddelse af op til 10 gram, som udgangspunkt skal være det samme for indsatte i fængsler og arresthuse mv. som for andre personer, dvs. normalt bødestraf.”

For så vidt angår straffen for besiddelse af hash til eget forbrug indebar lov nr. 445 af 9. juni 2004 således, at straffen for besiddelser af mindre mængder hash, typisk besiddelse af op til 10 gram, som udgangspunkt skal være mindst en bødestraf.

I praksis straffes besiddelse i fængsler af selv meget små mængder andre euforiserende stoffer end hash med fængsel. Som det fremgår af ovenstående uddrag fra bemærkningerne til lov nr. 445 af 9. juni 2004, forudsættes denne praksis opretholdt.

Der vil dog også i forhold til de indsatte i kriminalforsorgens institutioner i særlige tilfælde kunne meddeles advarsel efter retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 7, eller § 900, ved førstegangsbesiddelse af op til 10 gram hash til eget forbrug, hvis det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne sanktion, og

- hensynet til en effektiv strafforfølgning tilsiger dette, eller
- anvendelse af bødestraf vil medføre administrativt besvær, der ikke står i rimeligt forhold til sagens beskaffenhed, eller
- sociale hensyn taler for anvendelse af advarsel.

Om anvendelsesområdet for advarsler henvises til afsnit 4.3.2. ovenfor.

Det bemærkes, at den nye lempelige adgang til at meddele advarsel som følge af lov nr. 526 af 6. juni 2007 ikke får betydning for sanktionspåstandene for besiddelse af euforiserende stoffer i fængsler mv., fordi besiddelse af selv meget små mængder andre euforiserende stoffer end hash i praksis straffes med fængsel. Denne praksis forudsættes ikke ændret ved den seneste lovændring.

For de indsatte i kriminalforsorgens institutioner fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at advarsel herudover også vil kunne komme på tale, hvis det på baggrund af en konkret vurdering af den resterende strafs længde og den indsatte sociale forhold må antages, at den indsatte ikke vil kunne betale en bøde, og en advarsel i øvrigt skønnes at være tilstrækkeligt.

Sager om indsatte besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug anmeldes som udgangspunkt til politiet, der skal afgøre, om der skal rejses tiltale, eller om overtrædelsen undtagelsesvis kan afgøres med en advarsel efter § 722, stk. 1, nr. 7.

For så vidt angår besiddelse i fængsler mv. af euforiserende stoffer, herunder hash, med henblik på videreoverdragelse, er straffen fængsel. Det skal i forbindelse med strafudmålingen betragtes som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået i et fængsel mv.

Indsmugling af selv små mængder euforiserende stoffer til eget eller andres forbrug i fængsler mv. straffes konsekvent med fængselsstraf. Det gælder både ved indsmugling af hash og af andre euforiserende stoffer.

5. Retningslinjer for tiltalerejsning ved overtrædelse af straffelovens § 191

5.1. Indledning

Som nævnt ovenfor blev § 191 indsat i straffeloven ved lov nr. 276 af 18. juni 1969. Bestemmelsen indeholder ikke nogen selvstændig kriminalisering, men en skærpet strafferamme for visse kvalificerede overtrædelser af lov om euforiserende stoffer. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 191. Den, som i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer til et større antal personer eller mod betydeligt vederlag eller under andre særligt skærpende omstændigheder overdrager euforiserende stoffer, straffes med fængsel indtil 10 år. Angår overdragelsen en betydelig mængde særlig farligt eller skadeligt stof, eller har overdragelsen af et sådant stof i øvrigt haft en særlig farlig karakter, kan straffen stige til fængsel i 16 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer indfører, udfører, køber, udleverer, modtager, fremstiller, forarbejder eller besidder sådanne stoffer med forsæt til at overdrage dem som nævnt i stk. 1.”

5.2. Afgrænsningen mellem straffelovens § 191, stk. 1, 1. og 2. pkt.

Som det fremgår af afsnit 5.1., indeholder straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt., en skærpet strafferamme på fængsel i 16 år for overdragelse mv. af betydelige mængder af særligt farlige og skadelige stoffer eller overdragelse af særlig farlig karakter vedrørende disse stoffer. Bestemmelsen finder ikke anvendelse for hash, der ikke betegnes som et særligt farligt eller skadeligt stof.

Det kan således have betydning for strafudmålingen, om et forhold i anklageskriftet henføres til straffelovens § 191, stk. 1, 1. eller 2. pkt. Det er vanskeligt at fastlægge en helt præcis afgrænsning for tiltalerejsningen, og derfor skal der altid foretages en konkret vurdering af, om der foreligger sådanne omstændigheder i sagen, at der er grundlag for at rejse tiltale efter § 191, stk. 1, 2. pkt., selv om overdragelsen vedrører mindre mængder end nedenfor angivet.

På grundlag af retspraksis kan der angives følgende vejledende retningslinjer for, hvornår tiltale bør rejses efter bestemmelsen i § 191, stk. 1, 2. pkt.:

Heroin/kokain: ca. 1,3 - 1,5 kg

Amfetamin: ca. 2 kg

Ecstasy: ca. 2 kg svarende til 8000 piller

Der er som nævnt ovenfor ikke tale om absolutte grænser, og spørgsmålet om, hvorvidt tiltalerejsning bør ske efter stk. 1, 1. eller 2. pkt., afhænger af sagens konkrete omstændigheder.

Højesteret har senest i U2006.1533H, der samlet vedrørte indsmugling og forsøg mv. på indsmugling af ca. 6 kg kokain, tiltrådt, at et af forholdene, som omhandlede ca. 1,5 kg kokain, var henført til straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt. I U2006.475H, der vedrørte indsmugling af ca. 947 gram kokain og ca. 226 gram heroin (samlet 1173 gram særlig farligt stof), havde landsretten henført forholdet til § 191, stk. 1, 2. pkt., og fastsat straffen til fængsel i 6 år. Højesteret henførte imidlertid forholdet under §

191, stk. 1, 1. pkt., og nedsatte straffen til fængsel i 5 år, idet Højesteret henviste til arten og mængden af de indførte stoffer. Endvidere blev indsmugling af 79,5 gram heroin, 1182,8 gram kokain og 1956,4 gram hash (1262,3 gram hård narkotika) i U2006.810H henført under straffelovens § 191, stk. 1, 1. pkt.

Det er af afgørende betydning, at det tydeligt af anklageskriftet fremgår, om tiltalen rejses efter § 191, stk. 1, 1. eller 2. pkt. Højesteret har således senest i en dom i U2006.831H, fastslået, at det var en rettergangsfejl, at det ikke i et spørgsmål til nævningerne blev præciseret, at tiltalen vedrørte § 191, stk. 1, 2. pkt. I den konkrete sag, hvor hverken anklageskriftet eller spørgsmålene til nævningerne indeholdt en nærmere angivelse af, om forholdet skulle henføres til 1. eller 2. pkt. i stk. 1, fandt Højesteret ikke, at rettergangsfejlen kunne begrunde en ophævelse af dommen. Højesteret henviste i den forbindelse til en redegørelse fra retsformanden i landsretten, hvori denne tilkendegav, at der på baggrund af anklagemyndighedens procedure og retsbelæringen på intet tidspunkt under nævningernes votering kan have været nogen som helst tvivl om, at sagens narkotikahandel var omfattet af straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt.

Der henvises tillige til U2001.1525H, hvor Højesteret (dissens af 2 dommere) ophævede en nævningedømme, fordi hverken anklageskriftet eller spørgsmålene til nævningerne indeholdt en nærmere angivelse af, om forholdet skulle henføres til § 191, stk. 1, 1. eller 2. pkt. I begrundelsen for at ophæve dommen anførte flertallet følgende:

”Nævningerne er ikke forud for besvarelsen af spørgsmålene blevet nærmere vejledt om indholdet af og anvendelsesområdet for straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt. Spørgsmålene er derfor ikke blevet således klarlagt, at nævningerne har haft det fornødne grundlag for at besvare dem, og de har ikke med deres besvarelser afgjort, at forholdet skulle henføres under 2. pkt. Vi finder herefter, at der er tilsidesat en væsentlig rettergangsregel, der angår området for nævningernes enekompetence. Ved afgørelsen af, om dette skal føre til ophævelse af dommen, lægger vi tillige vægt på, at der – efter karakteren af forholdet, således som det er beskrevet i tiltalen – efter vores opfattelse ikke kan bortses fra muligheden af, at fejlen kan have haft betydning for sagens udfald, jf. retsplejelovens § 946...”

5.3. Straffen for overtrædelse af straffelovens § 191

Straffen for overtrædelse af straffelovens § 191 fastsættes navnlig under hensyn til stoffets art og mængde samt gerningsmandens rolle i forbindelse med overtrædelsen. For så vidt angår strafudmåling i konkrete sager om større mængder stof henvises til den righoldige praksis fra Højesteret. Det fremgår af denne praksis, at stoffets koncentration i almindelighed ikke har betydning for strafudmålingen, jf. f.eks. U1998.1321/2H (heroin) og U2001.1709/1H (amfetamin).

Straffelovens § 191 er senest ændret ved lov nr. 218 af 31. marts 2004, hvorved strafferammen i stk. 1, 1. pkt., blev forhøjet til fængsel indtil 10 år, mens strafferammen i stk. 1, 2. pkt., blev forhøjet til fængsel indtil 16 år. I de almindelige bemærkninger til lovforslaget til loven er bl.a. anført følgende om forhøjelsen af strafferammerne i § 191:

”...Forslaget retter sig navnlig mod tilfælde, hvor der bl.a. under hensyn til forbrydelsens karakter og grovhed opstår behov for at udmåle fængselsstraffe, der er længere end de hidtidige strafmaksima på

henholdsvis 6 og 10 års fængsel. Ændringen tilsigter således alene at give mulighed for en graduering af strafudmålingen i de groveste tilfælde, som i dag efter den gældende udmålingspraksis efter henholdsvis § 191, 1. og 2. pkt., ville ligge i området lige omkring 6 års fængsel (1. pkt.) og 10 års fængsel (2. pkt.). Efter praksis udmåles selv i meget grove sager typisk en lavere straf til personer, der alene indtager en mindre rolle i forbindelse med overdragelsen af stoffet (f.eks. kurerer). Straffen er normalt lavere end den straf, der under tilsvarende omstændigheder udmåles til personer, der indtager en central og ledende rolle i narkotikahandlen. Forslaget tilsigter at have en skærpende effekt også på strafudmålingen over for personer med en mindre selvstændig rolle i overdragelsen af stoffet (f.eks. kurerer), hvis hovedmandens straf bedømt efter stoffets omfang og karakter ville ligge tæt på de hidtidige strafmaksima i bestemmelsen.”

Højesteret har efter lovændringen haft lejlighed til at vurdere flere narkotikasager, hvor forholdet er begået efter lovens ikrafttræden.

I U2006.475H var tiltalte i landsretten straffet med 6 års fængsel for at have arrangeret og foranlediget indførsel af 947,4 gram kokain og 226,8 gram heroin (1174,2 gram hård narkotika). Højesteret nedsatte straffen til fængsel i 5 år og henførte forholdet til straffelovens § 191, stk. 1, 1. pkt.

I U2006.810H, hvor tiltalte efter straffelovens § 191, stk. 1, 1. pkt., i landsretten var idømt fængsel i 6 år for indsmugling af 79,5 gram heroin, 1182,8 gram kokain og 1956,4 gram hash (1262,3 gram hård narkotika), nedsatte Højesteret straffen til fængsel i 5 år. Højesteret anførte følgende i præmisserne:

”Også efter forhøjelsen i 2004 af strafferammerne i straffelovens § 191 er straffen for indførsel af narkotika af den omhandlede art og mængde som udgangspunkt fængsel i 5 år, jf. herved Højesterets dom af 10. november 2005 (sag 212/2005) [U.2006.475H]. Da der ikke er omstændigheder, der kan føre til, at dette udgangspunkt fraviges, nedsætter Højesteret straffen til fængsel i 5 år.”

6. Ikrafttræden og ophævelse af tidligere udsendte forskrifter

De nye retningslinjer for anvendelse af advarsel ved besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i afsnit 4.3.2. finder anvendelse for sager, som ikke er endelig afgjort den 1. juli 2007, og for forhold, som er begået den 1. juli 2007 eller senere.

De nye vejledende bødetakster i afsnit 4.3.3. finder anvendelse for lovovertrædelser begået den 1. juli 2007 eller senere.

Følgende forskrifter er ophævet:

Rigsadvokatens Vejledning om bødetakster i politisager (bødekatolog), afsnit 6.2., euforiserende stoffer, s. 1 – 6.

RM 7/1991 om afgrænsningen mellem straffelovens § 191 og lov om euforiserende stoffer.

RM 1/1993 om udbyttekonfiskation i narkotikasager.

RI 35/2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer.

Rigsadvokatens cirkulære nr. 144 af 15. juli 1969 om forfølgningen af sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer og cirkulæreskrivelse af 20. juni 1994 vedrørende forfølgning af narkotikasager. Opmærksomheden henledes på, at Rigsadvokatens cirkulære af 16. august 1971 om forfølgning af narkotikasager blev ophævet ved Rigsadvokaten Informerer 35/2004.

På rigsadvokatens vegne

Hanne Schmidt